

Volt Wassenaar

Voor een levendig dorp nu en in de toekomst!

TOEKOMST MADE IN EUROPE

ENGLISH VERSION UNDERNEATH

WAAR WE VOOR STAAN

Volt Wassenaar is vernieuwend en houdt rekening met de huidige en toekomstige generaties

We toetsen beleid aan de belangen van de huidige jongste generatie maar ook aan die van de toekomstige generatie. Hiermee bouwen we een rechtvaardige en leefbare omgeving. Volt zet zich in voor iedereen. We blijven vernieuwen en werken aan een levendig dorp. Nu en in de toekomst.

We bieden concrete oplossingen voor de uitdagingen van vandaag en beschermen tegelijkertijd onze natuur en leefomgeving van morgen. Om de tijd, energie en budgetten van onze gemeentebestuurders op peil te houden, maken we slim gebruik van Europese subsidies, koppelen we onze initiatieven aan die van onze buurgemeenten in de regio, werken we samen met Volt fracties op provinciaal, landelijk en Europees niveau en bouwen we voort op goede ideeën van gelijksoortige kustgemeenten in Europa. Volt doet voorstellen om te investeren in de toekomst, zonder de rekening door te schuiven naar de volgende generatie.

Samen in één verbonden gemeenschap

In Wassenaar wonen veel minder mensen in de leeftijd van 25-44 jaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde, terwijl het aandeel ouderen ruim boven het landelijk gemiddelde ligt. Deze onbalans is de afgelopen drie jaar iets verminderd, een verbetering die versterkt moet worden.

Volt wil van Wassenaar een gemeente maken die extra rekening houdt met de belangen van jonge kinderen en waar ouderen kunnen blijven genieten van de vertrouwde omgeving met aandacht voor hun individuele zorg- en woonbehoeftes.

Om Wassenaar te verjongen, is het van belang om onze gemeente aantrekkelijk te maken voor jonge gezinnen van buiten Wassenaar, die op zoek zijn naar een woning in een groene omgeving. Daarmee realiseren we op korte termijn en in de toekomst een levendig dorp, waarin ook ouderen betrokken zijn bij de nieuwe dynamiek. Het verbinden van de jongste generaties aan de oudste generaties zorgt voor sociale samenhang, maar ook voor toenemende wederzijdse waardering.

Europa in Wassenaar

Wassenaar heeft nog een bijzonder kenmerk. Het dorp heeft een uniek internationaal karakter. Wassenaar is trots op de grote groep expats, diplomaten, migranten en toeristen die allemaal bijdragen aan de kleurrijke diversiteit. Deze veelzijdigheid is al terug te zien in het culinaire winkelaanbod, maar wordt nog niet door alle dorpsbewoners omarmd.

Door de buitenlandse ingezetenen (die meerdere jaren in Wassenaar verblijven) ook te betrekken bij dorpsactiviteiten, voorkomen we dat deze groep en de Nederlandse dorpsbewoners langs elkaar heen leven en de mogelijkheid voor culturele uitwisseling verloren gaat. Het pan-Europese karakter van Volt spreekt deze groep aan. Door hen ook te betrekken in het democratisch proces van gemeenteraadsverkiezingen, willen we hun gevoel van verbondenheid bevorderen.

Al jaren zien we een opkomende trend: aan veel gevels prijken nu Europese vlaggen in plaats van nationale vlaggen. Volt wil voortbouwen op dit pro-Europese gevoel en laten zien dat Europa ook in dorpen heel dichtbij kan voelen.

JONGEREN ZIJN DE STEM VAN DE TOEKOMST

Jongeren zijn de stem van de toekomst. Beleidskeuzes van nu hebben grote gevolgen voor hun leven. Zij maken zich zorgen over die toekomst, maar worden te weinig gehoord. Dat is een gemiste kans en slecht voor onze democratie. Er staat veel op het spel: eerlijk klimaatbeleid, betaalbare woningen, goed onderwijs en een leefbare wereld. Daarom moeten jongeren nu meebeslissen over de keuzes van vandaag. Niet als het te laat is.

- Volt introduceert in Wassenaar een generatietoets voor nieuw beleid, waardoor de gevolgen van beleid voor toekomstige generaties gegarandeerd meegewogen worden.
- Bij nieuwbouwvergunningen wordt de generatietoets ingezet en de mogelijkheid om door te stromen bekeken. Waar mogelijk worden er extra eisen gesteld aan nieuwbouwwoningen om deze aantrekkelijker te maken voor jonge gezinnen en doorstroomouderen.
- Wassenaar, met zijn American School of the Hague, Adelbert College en Rijnlands Lyceum, levert wereldburgers af. Met hulp van het Erasmus+ programma zet Volt samen met de derde- en vierdeklassers in op Europese uitwisseling en verbreding van kennis van Europese instanties.
- We stimuleren initiatieven voor sociale betrokkenheid al op jonge leeftijd, zoals introductie van de vrijwilligerscentrale op scholen.

KIES VOOR EEN GEZONDE EN LIEFDEVOLLE SAMENLEVING

Volt Wassenaar hecht groot belang aan het versterken van het gevoel van saamhorigheid in ons dorp. Wij willen dat alle inwoners, ongeacht hun achtergrond, zich betrokken en verbonden voelen bij Wassenaar.

Wassenaar is een zeer internationale samenleving. 40% van de inwoners komt uit het buitenland en de tendens is groeiende. Ook de wijken zijn ver verspreid wat tot gevolg heeft dat we minder verbonden zijn. Volt Wassenaar wil de saamhorigheid van inwoners uit het buitenland bevorderen en deze groep meer betrekken bij het dorpsleven.

- De essentiële diensten die nu al Wassenaar informeren en activeren, zoals de bibliotheek, de Wassenaarse krant, de Warenar, de vrijwilligerscentrale en serviceclubs verdienen onvoorwaardelijke steun van de gemeente. Zij spelen een belangrijke rol voor de verbinding van de inwoners, inclusief de niet-Nederlandstaligen.
- Volt Wassenaar wil meer aandacht voor Europa-dag op 9 mei om het Europese karakter van Wassenaar te vieren. Wassenaar wil op termijn en met steun van het Europese CERV programma Europa-dag uitbreiden tot een regionaal bekend festival.
- Onze aandacht gaat naar het toegankelijk houden en maken van alle evenementen voor alle inwoners door meertalige communicatie te stimuleren, met name Nederlands en Engels.
- De helft van de Wassenaarders beweegt te weinig. Volt wil buitensportactiviteiten verder stimuleren en ondersteunt implementatie van de Gemeentelijke Sportvisie 2025 - 2035.
- We willen een verbreding van het activiteitenaanbod in Wassenaar, zoals bijvoorbeeld een internationaal food festival, buurtfeesten of internationale koffie-ochtenden. Deze initiatieven dragen bij aan een levendige en inclusieve gemeenschap.
- De kringloopwinkels en duurzame initiatieven, zoals de Stille Kracht en het Repair Cafe, verdienen onze onvoorwaardelijke steun.

GA VOOR EEN INNOVATIEVE ECONOMIE

Ondernemers zijn van grote waarde voor de samenleving. Het is onze visie om ook de lokale economie te laten groeien door middel van innovatie en creativiteit, in specifieke sectoren en op een klimaatneutrale wijze. Zo zorgen we voor vernieuwing, werkgelegenheid en economische groei in Wassenaar. Onze ondernemers zijn daarbij de hoofdrolspelers. Zij dragen bij aan een verbonden samenleving en gaan maatschappelijke uitdagingen aan. We weten dat ondernemen niet altijd gemakkelijk is. Ondernemers hebben te maken met administratieve druk, ingewikkelde subsidieregels en beperkte toegang tot betaalbare en duurzame energie. Ook krijgen ze te maken met economische tegenslagen, zoals hoge inflatie.

Daarom maken we ondernemen gemakkelijker en zullen we het huidige ondernemersklimaat grondig evalueren. Wij willen de beperkingen en de administratieve druk om je als ondernemer in Wassenaar te vestigen zoveel mogelijk wegnemen. We stimuleren ondernemers die duurzaam, sociaal en innovatief werken en staan open om daar specifieke subsidies voor vrij te maken.

We steunen vernieuwing en verjonging in onze ondernemingen. We leren van de beste ideeën uit andere dorpen in Nederland en Europa om de winkelkern overeind te houden. De leegloop van winkels is een bekend probleem in veel Europese dorpen. Volt gaat daarbij bewust op zoek naar best practices ter inspiratie voor Wassenaar.

De as Luifelbaan-Langstraat is het kloppend hart van Wassenaar en moet dat blijven, eventueel door de prioritering van dit winkelcentrum boven andere winkelgebieden in Wassenaar.

De focus dient te liggen op kwaliteit, duurzaamheid en lokale identiteit, gericht op het verjongen van de demografie van Wassenaar.

- In samenspraak met de ondernemers dient de leegstand teruggedrongen te worden. We stimuleren een diversiteit aan retail, horeca en dienstverlenende ondernemingen. Belangrijk daarbij is dat de gemeente Wassenaar met de ondernemers keuzes maakt voor niches waar Wassenaar al sterk in is en die passen bij het 'merk' Wassenaar. Om groen (parken, strand) en cultuur (musea als Voorlinden, Warenar, concerten, galleries, erfgoed) langdurig levensvatbaar te houden, zijn bedrijven met een achterliggende e-commerce activiteit of digitale dienstverlening voor onze regio of Nederland uitermate gewenst.
- Om de huurprijzen voor ondernemers interessant te maken en houden, is Wassenaar zeer coulant in het toestaan van bewoning boven winkelpanden, mits er tijdens de ombouw - indien nodig - tevens een duurzaamheidsslag gemaakt wordt.
- Volt Wassenaar blijft de ontwikkelingen in de Langstraat ondersteunen en wil de bedrijvigheid vergroten met meer dorpsactiviteiten, lokale markten, horeca-, ambacht-, muziek- en andere festivals. Bestaande initiatieven worden met het Europese programma Creative Europe verder uitgewerkt tot mooie evenementen die zowel Wassenaarders bij elkaar brengen, als niet-Wassenaarders naar onze middenstand brengen.
- We zorgen in het dorp voor aantrekkelijke en sociale flexibele werkplekken voor thuiswerkers en zzp'ers, met extra aandacht voor de jongeren.

- We onderzoeken of we met BIZ Wassenaar Centrum en BIZ Maaldrift slimme partnerschappen kunnen aangaan voor bedrijventerreinen en winkelstraten. De bedrijven die veel handelsverkeer genereren worden naar het centrum verplaatst.

SAMENWERKEN IN EUROPA

Volt Wassenaar wil het Volt-netwerk en kennis van Europese programma's volop inzetten, zodat de beschikbare steun en kennis optimaal benut kunnen worden. Dit wordt gebruikt voor zowel uitdagingen waar Wassenaar vandaag mee te maken heeft, als voor het verkrijgen van subsidies in de toekomst.

- Volt wil haar netwerk en kennis van Europese programma's inzetten om zo Wassenaar vooruit te helpen en meer ruimte in de begroting over te houden voor onze lokale speerpunten. We houden de huidige en toekomstige EU verdragen en regelgeving in de gaten, zodat wij tijdig aanpassingen maken in de ruimtelijke ontwikkeling of lokaal beleid wanneer nodig. Zo heeft Europa bijvoorbeeld al een verdrag voor de rechten van gehandicapten en is er volwassen regelgeving voor klimaatadaptatie en migratie.

We geloven dat er ook andere (kust)gemeenten in Europa zijn die met zeer gelijkaardige uitdagingen als Wassenaar worden geconfronteerd.

- We gaan daarom op zoek naar verbinding met twee gelijksoortige kustgemeenten in Europa om een kennisuitwisseling op gang te brengen en om op de beste ideeën van elkaar te bouwen. Dit kan ook zonder formeel jumelage verband.

Met veel diplomatieke ambtswoningen, hoog-risico panden en een groot defensie terrein binnen de dorpsgrenzen, is (cyber)veiligheid essentieel om onze reputatie als betrouwbare vestigingsplaats te behouden.

- We ondersteunen onze ondernemers in het toepassen van digitale veiligheid volgens de NIS2 en toekomstige normen om de digitale veiligheid van onze inwoners en diensten te waarborgen.
- Wassenaar is digitaal weerbaar, en we weten hoe we als gemeente autonoom kunnen draaien als niet-EU digitale diensten niet meer beschikbaar zouden zijn (wat niet-EU is, is niet ons toekomstplan). Volt wil digitale innovatie met behulp van het Europese Digital Europe programma uitwerken om zo een slimmere, betrouwbaardere lokale overheid te creëren. Dit doen we samen met het MKB en de inwoners van Wassenaar.

ONZE GROENE TOEKOMST BETAALBAAR REALISEREN

Wassenaar, een groene oase die nog groener wil worden. Maar met alleen woorden en visies kom je er niet. Onze rijke gemeente moet actief op pad gaan om zijn inwoners op gang te helpen. En bij iedere gemeentelijke beslissing het goede voorbeeld geven.

Nieuwsberichten liegen er niet om: overstromingen, bosbranden, droogte en extreme hitte. Wat ooit ver weg leek, is nu de dagelijkse realiteit. Klimaatverandering is overal en toch lijkt niemand er meer van op te kijken. We zijn bijna normaal gaan vinden, wat niet normaal is... en als kustgemeente gaat ook Wassenaar haar verantwoordelijkheid nemen.

Omgaan met klimaatverandering is lastig, maar biedt ook kansen. Kans op een gezondere samenleving, kans op meer onafhankelijkheid en kans op een leefbare en veilige toekomst. Dit zijn kansen die we met beide handen moeten grijpen. De tijd van uitstellen is voorbij. Dit is hét moment om te kiezen voor een groene toekomst met nieuwe ideeën die werken. We durven te veranderen, maar maken het ook praktisch haalbaar voor onze inwoners.

- Volt Wassenaar wil stap voor stap meer maatregelen ontwikkelen om van Wassenaar sneller een klimaatneutrale gemeente te maken. We willen verder gaan dan het huidige beleid van isoleren en alleen maar in kaart brengen, zoals beschreven in de Energiestrategie. We zoeken daarin Europese samenwerking en ondersteuning van Europese subsidieprojecten, zoals ELENA, NextGen EU.
- De groei van zonnepanelen op Wassenaarse daken is lager dan bij de gemeenten om ons heen. Volt Wassenaar wil dat onafhankelijke experts actief op eigenaren van geschikte huizen afstappen om advies te geven en voor hen een slim stappenplan te maken. Volt wil dat de gemeente de kosten voor een eventueel vergunningstraject op zich neemt.
- Ook bij woningisolatie blijft Wassenaar achter bij zijn buurgemeenten. Daarom willen we dat de gemeente aan de hand van warmtefoto's van buurtteams actief op zoek gaat naar bij wie de grootste onbenutte mogelijkheden liggen. Zo wordt niet alleen de isolatiewaarde van de woning, maar ook de manier waarmee de bewoners omgaan met hun warmte beter in kaart gebracht. Vervolgens wordt informatie-uitwisseling rondom isoleren gestimuleerd via de lokale krant.
- Volt Wassenaar wil dat nieuwe bouwprojecten toekomstbestendig zijn door in te zetten op een combinatie van circulair en biobased bouwen. Onze provincie verbruikt 30% van de grondstoffen in Nederland. We geven daarom voorrang aan natuurinclusieve bouwprojecten die beide benaderingen integreren. Het gebruik van circulaire biobased materialen wordt actief gestimuleerd, onder andere via samenwerking met Biobased Bouwen Zuid-Holland en gesteund door de provinciale omgevingsvisie.
- Volt steunt het plan van Buurtvereniging Wassenaar Duindigt en de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland voor een groene toekomst voor Duindigt. Dit grassroot initiatief laat zien dat het mogelijk is om erfgoed te behouden voor natuur, biodiversiteit en gezonde recreatie. Geïnspireerd door een ander goed voorbeeld uit Europa, de herontwikkeling van een vergelijkbare renbaan nabij Brussel, sluit dit qua waarden en aanpak goed aan bij Volt. Wij streven naar samenwerking met buurgemeente Den Haag om slagkracht te vergroten bij het

aantrekken van financiering. Door samen te kijken naar Europese fondsen, zoals New European Bauhaus (NEB), nationale subsidies of private investeringen, is het mogelijk om duurzame exploitatie mogelijk te maken van dit unieke culturele erfgoed, waar esthetiek, duurzaamheid en betrokkenheid van burgers centraal staan.

- Het elektriciteitsnetwerk piept en kraakt, ook rond Wassenaar. Ons streven is dat de gemeente Wassenaar het voortouw neemt om samen met de netwerkbeheerder sneller buurt batterijen en een slim netwerk via bijvoorbeeld burgercoöperaties mogelijk te maken (inclusief de mogelijkheid om de test van de stad Utrecht voor slim bi-directioneel laden ook in Wassenaar op te starten).
- Burger / Buurtinitiatieven zoals de warmte coöperatie de Paauw wordt door Volt volop gesteund. Dit soort initiatieven zijn cruciaal om onze klimaatdoelstelling te realiseren en Volt zal actief dit soort initiatieven promoten.
- Volt Wassenaar wil dat Wassenaar zich aansluit bij de groeiende groep gemeenten die het laden van elektrische auto's over de stoep toestaat met gepaste oplossingen zoals bijvoorbeeld een kabelgoot. Hiermee stimuleren we elektrisch rijden, verlichten we druk op publieke laadpalen en kan bi-directioneel laden op den duur bijdragen aan het ontlasten van het net.
- Tevens ondersteunen we het gebruik van ruimte op bedrijventerreinen voor eigen energieopwekking en -integratie. We maken gebruik van de technische expertise die via het EU subsidieprogramma European Local ENergy Assistance (ELENA) beschikbaar is voor concrete projecten.

Wassenaar scoort qua luchtkwaliteit beter dan naburige grote steden, maar uit onderzoek blijkt dat onze gemeente een vervuilingsscore heeft van 1,58. Dit betekent dat de concentratie van stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM) toch nog 1,58 keer hoger is dan de WHO-advieswaarden. Dit is zorgelijk gezien 4% van de ziektelast in Nederland door fijnstof wordt veroorzaakt.

- We ondersteunen maatregelen voor minder autoverkeer en schonere openbaar vervoer. De fiets en de elektrische bussen komen centraal te staan bij nieuwe omgevingsplannen. Ook stimuleren we bestaande deelconcepten voor auto's, e-bikes en bakfietsen, zoals Swapfiets, Peerby en Samen Slim Rijden Wassenaar.
- We sluiten ons als gemeente aan bij het Schone Lucht Akkoord (SLA) en beperken de houtstook om de luchtkwaliteit op straat te verbeteren. Inwoners en ondernemers in Wassenaar die hout- en pelletkachels gebruiken als primaire verwarmingsbronnen worden gestimuleerd om schonere alternatieven te omarmen. Waar mogelijk, zal de gemeente gebruikmaken van de SLA subsidie (SPUK) om de transitie kracht bij te zetten.

RUIMTE SLIMMER GEBRUIKEN

Voor een groene toekomst moeten we onze ruimte slimmer gebruiken.

Klimaatverandering, woningnood en het stikstofprobleem vragen om keuzes en visie. We pakken de regie en kiezen voor een toekomst waarin wonen, werken, natuur en mobiliteit duurzaam samengaan.

Nederland heeft behoefte aan meer woningen. Met onze ambitie om bedrijvigheid te bevorderen en landelijke quota te halen, zullen er extra vierkante meters nodig zijn. Het opofferen van ruimte die momenteel wordt gebruikt voor natuur en water heeft niet de voorkeur. Uitbreiden in de breedte gaat daarom niet, maar in de hoogte kan, mits de bouwverordeningen worden aangepast.

Volt wil het groene en ruimtelijke karakter van Wassenaar behouden, dus verdichting geldt niet voor de straten die momenteel vallen onder 'beschermde of monumentaal dorpsgezicht'. We focussen op meer nieuwbouw geschikt voor jonge gezinnen en ouderen, en geven voorkeur aan verdichting in delen van Wassenaar waar plek is.

- Volt Wassenaar ondersteunt mogelijkheden voor op-topping van woningen en bedrijven.
Beperkende regelgeving voor de hoogte van panden buiten het centrum gaan we aanpassen.
- Om doorstroming van woningen in Wassenaar te ondersteunen, geven we ouderen die kleiner willen wonen voorrang op de eventuele wachtlijst en hopen daarmee meer ruimte te maken voor jonge gezinnen.
- We ondersteunen de bestaande visie van de gemeente om bij nieuwbouwprojecten de verdeling 30% sociale huur, 40% middeninkomens en 30% vrije sector.
- We vergemakkelijken de bouw van kangoeroewoningen op eigen terrein, zodat jonge gezinnen die graag met oudere familieleden willen samenwonen hier ruimte voor hebben.
- Ouderen krijgen de mogelijkheid om mantelzorgers op eigen terrein te huisvesten met mantelzorgwoningen.
- We maken het makkelijker om grote woningen met meerdere huishoudens te delen door splitsing of door het toestaan van meerdere huishoudens per woning.
- Bij nieuwbouwprojecten besteden we extra aandacht aan de noden van jonge gezinnen en jongeren.

- Uit duurzaamheidsoverwegingen kiezen we voor een mobiliteitssysteem waarin fietsgebruik wordt bevorderd, het OV uitermate aantrekkelijk wordt voor verbindingen naar werksteden Den Haag en Leiden en tevens deelmobiliteit de ruimte krijgt.
- Volt Wassenaar is voor het plan van een pendelbus tussen Wassenaar centrum en de Wassenaarse Slag, mogelijk ook met verbinding van de andere bezienswaardigheden in en rond Wassenaar, zoals museum Voorlinden. Dit kan eventueel in de vorm van een belbus/bus op afroep, zoals op de Veluwe gebruikelijk is.
- We onderzoeken met de busmaatschappij effectiever, betrouwbaarder en frequenter elektrisch busverkeer op de lijn Den Haag, Wassenaar, Leiden, met extra aandacht voor een nachtbus in het weekend.

We pakken een belangrijke verkeersaanpassing van de N44 op om verkeersdrukke en luchtvervuiling te beperken.

- De gemeente heeft in de afgelopen jaren ingestemd met de denkrichting om de N44, die midden door ons dorp raast, naar een 50 km per uur tweebaansweg te transformeren, voor de verbetering van de natuur, de luchtkwaliteit, het lawaainiveau, kortom ter verbetering van de leefbaarheid in ons dorp. Met het vervullen van de Rijnlandroute (Corbulotunnel N434) wordt deze mogelijkheid nu uitvoerbaar zonder een groot verkeersprobleem naar Den Haag te creëren. Volt Wassenaar staat achter dit plan en gaat zich inzetten voor de volgende stap. Er zijn veel Europese voorbeelden van voorsteden die ons zijn voorgegaan, zoals de A1H in Zurich-West. Daar is de snelheid deels zelfs naar 30 km per uur gegaan, waardoor er plek is ontstaan voor een rustige nieuwe woonwijk, op voormalig industrieel terrein.
- Nu defensie uitbreidt op Maaldrift wil Volt Wassenaar het plan voor de extra afslag bij Maaldrift integraal meenemen bij de veranderingen die op komst zijn. Wij willen de N44 herinrichten en verlengen tot aan de Corbulotunnel (N434). Door het afschalen van dat stuk A44 naar N44 wordt het mogelijk om een extra afslag aan te leggen ter hoogte van het industrieterrein, wat ook de verkeersdrukke en het sluipverkeer rondom het Rozenplein zal verlichten.

Met kust, duinen, horsten en heide behoort Wassenaar tot de meest biodiverse gemeenten van Nederland. Volt wil deze positie met gepaste trots volhouden. Daarbij ondersteunen we actief het versterken van groene netwerken en het verbinden van natuurgebieden in en rond Wassenaar.

- Als op de N44 de maximumsnelheid van 50 km per uur is ingesteld, verkennen we hoe we natuurgebieden aan beide kanten van de N44 kunnen verbinden om de biodiversiteit te verbeteren, en om de verschillende dorpskernen te verbinden. Dit kan eenvoudig door het verwijderen van plaatselijke afscheidingen, het verwijderen van de middenberm en het herinrichten van de weg met meer ruimte voor fietsers aan beide kanten van de weg en meer oversteekplaatsen.
- Volt Wassenaar ondersteunt het Programma Noordrand, maar wil nog een stapje verder. De gemeente gaat actief de agrarische sector in Wassenaar begeleiden in de overstap naar biologische landbouw, met behulp van provinciale subsidieregelingen.
- Aanvullend moedigen we agrarische ondernemers aan die ambities hebben om de stap te maken naar regeneratieve landbouw of een ander duurzaam verdienmodel met hun grond willen verkennen. Vergunningstrajecten moeten vereenvoudigd en vernieuwd worden om deze

duurzame ambities niet onnodig te blokkeren. Volt steunt landelijke initiatieven zoals Land van Ons, dat langs de Rijksstraatweg al succesvol vervuilde landbouwgrond heeft omgezet in een florerend biodivers perceel met het sociaal innovatief agrarisch bedrijf tuinderij WIJdehorst. Volt nodigt ook andere innovatieve ondernemers uit om landbouwgrond die in Wassenaar beschikbaar komt te hervormen tot gezonde agrarische ondernemingen die de huidige generaties voeden, zonder de belangen van toekomstige generaties uit het oog te verliezen.

EEN GOEDE BASIS VOOR IEDEREEN

We geloven in een samenleving waarin iedereen zekerheid en gelijke kansen heeft. In Nederland moet de basis op orde zijn: een fatsoenlijk inkomen, goed onderwijs en toegankelijke zorg. Momenteel is de inkomensongelijkheid in Wassenaar hoog, en we moeten zorgen dat niemand uit de boot valt.

- Volt Wassenaar vindt de focus op de betaalbaarheid en kwaliteit van jeugdzorg en ouderenzorg belangrijk. Het Sociaal Team Wassenaar doet uitstekend werk en we ondersteunen het manifest van de federatie van Wassenarse ouderenorganisaties.
- Cliënttevredenheid over de toegankelijkheid van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) daalt al jaren. Volt Wassenaar wil deze trend keren en zorgen dat al onze inwoners zo snel mogelijk toegang hebben tot de ondersteuning die zij nodig hebben.
- Wassenaar is koploper bij de opvang van asielzoekers. We doen meer dan de Spreidingswet vereist, en daar zijn we trots op. Volt Wassenaar zet in op versterking van de integratie van asielzoekers en arbeidsmigranten. We bouwen voort op initiatieven van onder andere de stichting WESP en Duinrell. Volt zet in op steun vanuit het Europese Asiel, Migratie en Integratie Fonds (AMIF).
- Energie moet ook sociaal rechtvaardig zijn, daarom ondersteunen we het duurzaam bouwloket en verbeteren de communicatie over subsidies en hulp voor mensen met lage inkomens.
- We ondersteunen initiatieven voor gezond en duurzaam voedsel, vooral op scholen en in kantines.

GA VOOR EEN VERKEERSVEILIG DORP

Volt Wassenaar wil dat mensen zich vrij en veilig kunnen verplaatsen, ook als je geen auto hebt.

Uit onderzoek blijkt dat Wassenaar in de top 10 van gemeenten in Nederland met de meeste fietsongelukken staat. Dit vraagt om een fundamenteel andere benadering van de verkeersinrichting en fietspaden in Wassenaar. Volt pleit voor een nieuw uitgangspunt, waarbij de veiligheid en de rechten van het kind centraal staan.

- In besluitvorming over de inrichting van de openbare ruimte en infrastructuur worden vanaf nu de Rechten van het Kind meegenomen. Ook worden bestaande fietspaden, kruispunten en locaties waar veel ongelukken gebeuren opnieuw getoetst aan de belevingswereld van kinderen, zodat hun veilige deelname aan het verkeer wordt bevorderd. Door dit uitgangspunt te nemen, worden ook andere kwetsbare deelnemers aan het verkeer geholpen, zoals mindervaliden en ouderen..
- Veilige en brede fietspaden of het verlagen van de maximale snelheid van motorvoertuigen zijn voor ons leidend voor iedere (her)inrichting van wegen, ook in de renovatie van straten in bestaande woonwijken. School- en zorg-fietsroutes krijgen voorrang in het ontwerp en op essentiële locaties komen overdekte en veilige stallingen.
- De Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) zet zich in voor twee doelen: het verbeteren van bereikbaarheid en het vernieuwen van de economie in onze regio. Met de recente aanstelling van de Burgemeester van Wassenaar als Lid van het Dagelijks Bestuur van MRDH, is het mogelijk om vanuit Wassenaar nieuwe perspectieven en accenten in te brengen in de regionale strategieën rondom een toekomstbestendige economie, betere bereikbaarheid en onderlinge verbondenheid, duurzame mobiliteit, en veilig verkeer voor jong en oud. Volt zal de Burgemeester aanmoedigen en van advies voorzien om deze vernieuwende Volt ideeën uit dit verkiezingsprogramma ook in te brengen bij MRDH, zodat de strategische positie van de Burgemeester goed benut wordt om de belangen van huidige én toekomstige Wassenaarders ook regionaal te borgen.

GA VOOR DEMOCRATIE

Lokale democratische participatie heeft een oppepper nodig in Wassenaar. De gemeente heeft ruim 40% meer inwoners met een herkomst buiten Nederland vergeleken met het landelijk gemiddelde, met name door alle diplomaten, expats en migrantenopvang. Een groot gedeelte van deze groep heeft ook stemrecht in gemeenteraadsverkiezingen, maar maakt hiervan weinig gebruik. Daarnaast neemt de opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen consistent af waar dat bij de Tweede Kamer verkiezingen niet het geval is. Wij willen de betrokkenheid bevorderen. Om dit te bereiken, zetten we in op een sociaal beleid dat ruimte biedt voor eigen initiatief en participatie.

- We bouwen voort op het Burgerberaad Verkeer met een tweede Burgerberaad voor Nieuwe Generaties. Om de democratische onbalans in stemgerechtigden te compenseren (want we mogen de eerste 18 jaar van ons leven niet stemmen, maar wel de laatste 18 jaar van ons leven) zal dit Burgerberaad vormgeven hoe we Wassenaar leefbaar houden voor jonge gezinnen en toekomstige generaties. Op die manier realiseren we draagvlak en inspraak van inwoners die nu (nog) geen stem hebben. Ook hier zoeken we uit of we met hulp van het Europese CERV programma nog meer uit dit initiatief kunnen halen.
- De Wassenaarse digitale strategie wordt generatieproof. Iedere burger kan digitaal gemeentezaken regelen en ouderen worden hierin meegenomen.
- Vanwege de voorbeeldfunctie mogen de bewoners het gemeentehuis de Paauw 's avonds gebruiken voor activiteiten met een democratische grondslag, waarbij initiatieven van jongeren voorrang krijgen. De gemeente draagt de extra kosten en zorgt voor een digitaal reserveringssysteem. Met hulp van het Europese programma voor Citizens, Equality, Rights and Values (CERV) – Citizens' Engagement & Participation willen we de gemeente en de burger dichter bij elkaar brengen en burgerparticipatie in het algemeen stimuleren.
- We houden een voorlichtingscampagne om het belang van de gemeenteraadsverkiezingen toe te lichten en om onder andere inwoners met een niet-Nederlandse achtergrond op hun stemrecht te wijzen.

HOE WE DIT BETALEN

Volt Wassenaar staat voor solide financieel beheer met ieder jaar een sluitende begroting, terwijl we niet willen wegstijgen voor noodzakelijke investeringen voor de toekomst van Wassenaar.

Het totale budget van de gemeente Wassenaar voor 2025 is iets meer dan 93 miljoen euro, waarvan aan de inkomstenkant het grootste deel (55 miljoen) bijdragen van de centrale overheid zijn.

Het is uiteraard onbekend of en welke bezuinigingsmaatregelen de nieuwe regering zal nemen. Wassenaar blijft een financieel gezonde gemeente die geen toekomstige belastingverhogende maatregelen nodig heeft om aan haar verplichtingen te blijven voldoen.

De afgelopen jaren is het overschot teruggebracht naar een nulsaldo met vooruitzicht naar mogelijk een significante schuld, hetgeen riskant is. Tegelijkertijd is Volt er ook geen voorstander van om aanvullende financiële reserves aan te leggen omdat de gemeente geen spaarbank is. Het huidige begrotingssaldo is ongeveer 10% van de totale begroting, hetgeen meer dan voldoende is.

- We schuiven de rekening van vandaag niet door naar de volgende generatie!
- De schuldgraad blijft binnen een bandbreedte die betaalbaar blijft zonder belastingverhogingen voor burgers of ondernemers, zonder toepassing van rooskleurige voorspellingen rond inkomsten.
- Een groot deel van de voorgestelde plannen in dit verkiezingsprogramma zal geen grote impact op de begroting hebben, al zullen er hier en daar verschuivingen in kostenposten nodig zijn. Samenwerking met andere progressieve krachten in de gemeenteraad op bovenstaande punten heeft de prioriteit deze eerste periode.
- Volt zal de wethouders en de beleidsmedewerkers voor Ruimtelijke Ontwikkeling en voor Financiën aanmoedigen om nauw samen te werken met regionale partners, zoals o.a. het waterschap, de drinkwaterbedrijven en energiebeheerders. De relatie en afhankelijkheden tussen deze afdelingen en externe partners wordt complexer door de gevolgen van klimaatverandering. Het streven is om zoveel mogelijk deel te nemen aan landelijke programma's en regulering-voorstellen van bijvoorbeeld de Vereniging Nederlandse Gemeenten (zoals het Riool- en Waterzorgheffing voorstel) en de initiatieven van de Provincie Zuid-Holland (Zoals Focus op Financiën) om de toenemende kosten van klimaatverandering en transitie in kaart te brengen. Via slimmere publiek-private samenwerkingen en eventueel ook pilots met nieuwe vormen van belastingheffing worden de baten en lasten van klimaatadaptatie, natuurbeheer, zoetwateropvang, en dergelijke eerlijker verdeeld, zowel onder burgers als onder bedrijven.

Volt Wassenaar

For a vibrant, futureproof village

TOEKOMST MADE IN EUROPE

Volt Wassenaar is innovative and considers both current and future generations

We assess policies based on the interests of the current youngest generation as well as those of future generations. In doing so, we build a fair and livable environment. Volt is committed towards everyone. We continue to innovate and work towards a lively village, now and in the future.

We offer concrete solutions to today's challenges while simultaneously protecting our natural and living environment for the future. To keep the time, energy, and budgets of our municipal administrators in balance, we make smart use of European subsidies, link our initiatives to those of our neighboring municipalities in the region, collaborate with Volt factions at provincial, national, and European levels, and build on good ideas from similar coastal municipalities in Europe. Volt makes proposals to invest in the future without passing the bill on to the next generation.

Together in one connected community

Wassenaar houses significantly fewer people aged 25-44 compared to the national average, while the proportion of elderly people is well above the national average. This imbalance has slightly decreased over the past three years, an improvement that needs to be strengthened.

Volt wants to make Wassenaar a municipality that pays specific attention to the interests of young children, so we can be a very attractive community for young families while the elderly can continue to enjoy their familiar environment with attention to their individual care and housing needs.

To rejuvenate Wassenaar, it is important to make our municipality attractive to young families from outside Wassenaar who are looking for a home in a green environment. This will create a lively village in the short and long term, in which the elderly are also involved in the new dynamic. Connecting the youngest generations with the oldest generations promotes social cohesion and mutual appreciation.

Europe in Wassenaar

Wassenaar has another special feature. The village has a unique international character. Wassenaar is proud of the large group of expats, diplomats, migrants, and tourists who all contribute to the colorful diversity. This diversity is already visible in the culinary offerings, but it has not yet been embraced by all village residents.

By involving foreign residents (who stay in Wassenaar for several years) in village activities, we prevent this group and Dutch village residents from living with each other but without connecting and losing the opportunity for cultural exchange. By involving foreign residents in the democratic process of municipal council elections, we want to promote their sense of belonging.

For years, we have seen an emerging trend: many facades now display European flags instead of national flags. Volt wants to build on this pro-European sentiment and show that Europe can also feel very close in villages.

YOUTH ARE THE VOICE OF THE FUTURE

Youth are the voice of the future. Policy choices made today have major consequences for their lives. They are concerned about that future but are not heard enough. This is a missed opportunity and bad for our democracy. A lot is at stake: fair climate policy, affordable housing, good education, and a livable world. That is why young people must co-decide on today's choices, not when it is too late.

- Volt introduces a generation test for new policies in Wassenaar, ensuring that the consequences of policies for future generations are taken into account.
- For new building permits, the generation test is applied. Where possible, additional requirements are imposed on new homes to make them more attractive to young families while helping older people looking to downsize.
- Wassenaar, with its American School of the Hague, Adelbert College, and Rijnlands Lyceum, produces global citizens. With the help of the Erasmus+ program, Volt, together with third and fourth graders, focuses on European exchange and broadening knowledge of European institutions.
- We encourage initiatives for social involvement at a young age, such as introducing the volunteer center in schools.

CHOOSE A HEALTHY AND LOVING SOCIETY

Volt Wassenaar attaches great importance to strengthening the sense of solidarity in our village. We want all residents, regardless of their background, to feel involved and connected to Wassenaar.

Wassenaar is a very international society. 40% of the residents come from abroad, and the trend is increasing. The neighborhoods are also widely spread, resulting in less connection. Volt Wassenaar wants to promote the solidarity of residents from abroad and involve this group more in village life.

- Essential services that already inform and activate Wassenaar, such as the library, the Wassenaar newspaper, the Warenar, the volunteer center, and service clubs, deserve unconditional support from the municipality. They play an important role in connecting residents, including non-Dutch speakers.
- Volt Wassenaar wants more attention for Europe Day on May 9 to celebrate the European character of Wassenaar. In the long term, with the support of the European CERV program, Wassenaar wants to expand Europe Day into a regionally known festival.
- Our attention goes to keeping and making all events accessible to all residents by encouraging multilingual communication, especially in Dutch and English.
- Half of the Wassenaar residents do not exercise enough. Volt wants to further stimulate outdoor sports activities and supports the implementation of the Municipal Sports Vision 2025 - 2035.
- We want to expand the range of activities in Wassenaar, such as an international food festival, neighborhood parties, or international coffee mornings. These initiatives contribute to a lively and inclusive community.
- The thrift shops and sustainable initiatives, such as De Stille Kracht and the Repair Cafe, deserve our unconditional support.

WE AIM FOR AN INNOVATIVE LOCAL ECONOMY

Innovative and creative entrepreneurs are of great value to society. Our vision is to also grow the local economy through innovation and creativity, in specific sectors and in a climate-neutral manner. This ensures renewal, employment, and economic growth in Wassenaar. Our entrepreneurs are the main players. They contribute to a connected society and tackle social challenges. We know that entrepreneurship is not always easy. Entrepreneurs face administrative pressure, complicated subsidy rules, and limited access to affordable and sustainable energy. They also face economic setbacks, such as high inflation.

That is why we make entrepreneurship easier and will thoroughly evaluate the current business climate. We want to remove as many restrictions and administrative burdens as possible for entrepreneurs setting up in Wassenaar. We encourage entrepreneurs who work sustainably, socially, and innovatively and are open to making specific subsidies available for this.

We support renewal and rejuvenation in our businesses. We learn from the best ideas from other villages in the Netherlands and Europe to keep the shopping center afloat. The emptying of shops is a well-known problem in many European villages. Volt consciously looks for best practices for inspiration for Wassenaar.

The Luifelbaan-Langstraat axis is the beating heart of Wassenaar and must remain so, possibly by prioritizing this shopping center over other shopping areas in Wassenaar.

The focus should be on quality, sustainability, and local identity, aimed at rejuvenating the demography of Wassenaar

- In consultation with entrepreneurs, vacant shops should be reduced. We encourage a diversity of retail, catering, and service businesses. It is important that the municipality of Wassenaar, together with entrepreneurs, makes choices for niches in which Wassenaar is already strong and which fit the 'brand' Wassenaar. To keep green (parks, beach) and culture (museums such as Voorlinden, Warenar, concerts, galleries, heritage) viable in the long term, businesses with underlying e-commerce activities or digital services for our region or the Netherlands are highly desirable.
- To keep rental prices for entrepreneurs attractive, Wassenaar is very lenient in allowing living above shops, provided that a sustainability improvement is made during the conversion if necessary.
- Volt Wassenaar continues to support developments in the Langstraat and wants to increase activity with more village activities, local markets, catering, craft, music, and other festivals. Existing initiatives are further developed into beautiful events with the European Creative Europe program, which bring Wassenaar residents together and attract non-Wassenaar residents to our retail sector.
- We ensure attractive and social flexible workplaces in the village for teleworkers and self-employed individuals, with extra attention for young people.
- We investigate whether we can enter into smart partnerships with BIZ Wassenaar Centrum and BIZ Maaldrift for business parks and shopping streets. The businesses that generate a lot of trade traffic are moved to the center.

COLLABORATE IN EUROPE

Volt Wassenaar wants to fully utilize the Volt network and knowledge of European programs so that the available support and knowledge can be optimally leveraged. This is used for both challenges that Wassenaar faces today and for obtaining subsidies in the future.

- Volt wants to use its network and knowledge of European programs to help Wassenaar move forward and keep more room in the budget for our local priorities. We keep an eye on current and future EU treaties and regulations so that we can make timely adjustments to spatial development or local policy when necessary. For example, Europe already has a treaty for the rights of people with disabilities and mature regulations for climate adaptation and migration.

We believe that there are also other (coastal) municipalities in Europe that face very similar challenges to Wassenaar.

- We will therefore seek connections with two similar coastal municipalities in Europe to initiate knowledge exchange and build on each other's best ideas. This can also be done without a formal twinning arrangement.

With many diplomatic residences, high-risk buildings, and a large military area within the village boundaries, (cyber)security is essential to maintain our reputation as a reliable location.

- We support our entrepreneurs in applying digital security according to NIS2 and future standards to ensure the digital security of our residents and services.
- Wassenaar is digitally resilient, and we know how to operate autonomously as a municipality if non-EU digital services are no longer available (non-EU is not our future plan). Volt wants to develop digital innovation with the help of the European Digital Europe program to create a smarter, more reliable local government. We do this together with SMEs and the residents of Wassenaar.

REALIZING OUR GREEN FUTURE AFFORDABLY

Wassenaar, a green oasis that wants to become even greener. But words and visions alone are not enough. Our wealthy municipality must actively help its residents get moving. And set a good example with every municipal decision.

News reports do not lie: floods, wildfires, drought, and extreme heat. What once seemed far away is now daily reality. Climate change is everywhere, and yet no one seems surprised anymore. We have almost come to accept as normal what is not normal... and as a coastal municipality, Wassenaar will also take its responsibility.

Dealing with climate change is difficult but also offers opportunities. Opportunities for a healthier society, more independence, and a livable and safe future. These are opportunities we must seize with both hands. The time for postponement is over. This is the moment to choose a green future with new ideas that work. We dare to change but also make it practically feasible for our residents.

- Volt Wassenaar wants to develop more measures step by step to make Wassenaar a climate-neutral municipality faster. We want to go further than the current policy of insulation and mapping, as described in the Energy Strategy. We seek European cooperation and support from European subsidy projects, such as ELENA, NextGen EU.
- The growth of solar panels on Wassenaar roofs is lower than in surrounding municipalities. Volt Wassenaar wants independent experts to actively approach owners of suitable houses to provide advice and create a smart step-by-step plan for them. Volt wants the municipality to cover the costs of any permit process.
- Wassenaar is also lagging behind its neighboring municipalities in home insulation. Therefore, we want the municipality to actively look for the greatest untapped potential using heat photos from neighborhood teams. This will not only map the insulation value of the home but also how residents deal with their heat. Information exchange about insulation is then stimulated through the local newspaper.
- Volt Wassenaar wants new construction projects to be future-proof by focusing on a combination of circular and biobased construction. Our province consumes 30% of the raw materials in the Netherlands. We therefore give priority to nature-inclusive construction projects that integrate both approaches. The use of circular biobased materials is actively stimulated, among other things through collaboration with Biobased Bouwen Zuid-Holland and supported by the provincial environmental vision.
- Volt supports the plan of the Wassenaar Duindigt Neighborhood Association and the Nature and Environment Federation of South Holland for a green future for Duindigt. This grassroots initiative shows that it is possible to preserve heritage for nature, biodiversity, and healthy recreation. Inspired by another good example from Europe, the redevelopment of a similar racecourse near Brussels, this aligns well with Volt in terms of values and approach. We strive for collaboration with the neighboring municipality of The Hague to increase impact in attracting financing. By jointly looking at European funds, such as New European Bauhaus (NEB), national subsidies, or private investments, it is possible to make sustainable exploitation of this unique cultural heritage possible, where aesthetics, sustainability, and citizen involvement are central.
- - The electricity grid is creaking, also around Wassenaar. Our aim is for the municipality of Wassenaar to take the lead in working with the grid operator to make neighborhood batteries and a smart grid possible more quickly, for example through citizen cooperatives (including the

possibility of starting the test of the city of Utrecht for smart bidirectional charging in Wassenaar).

- Citizen/neighborhood initiatives such as the heat cooperative De Paauw are fully supported by Volt. These types of initiatives are crucial to achieving our climate goals, and Volt will actively promote such initiatives.
- Volt Wassenaar wants Wassenaar to join the growing group of municipalities that allow charging electric cars over the sidewalk with appropriate solutions such as a cable duct. This stimulates electric driving, relieves pressure on public charging stations, and can contribute to relieving the grid through bidirectional charging in the long term.
- We also support the use of space on business parks for your own energy generation and integration. We use the technical expertise available through the EU subsidy program European Local Energy Assistance (ELENA) for concrete projects.

Wassenaar scores better in air quality than neighboring large cities, but research shows that our municipality has a pollution score of 1.58. This means that the concentration of nitrogen dioxide (NO₂) and particulate matter (PM) is still 1.58 times higher than the WHO guideline values. This is concerning, given that 4% of the disease burden in the Netherlands is caused by particulate matter.

- We support measures for less car traffic and cleaner public transport. Bicycles and electric buses will be central to new environmental plans. We also encourage existing sharing concepts for cars, e-bikes, and cargo bikes, such as Swapfiets, Peerby, and Samen Slim Rijden Wassenaar.
- As a municipality, we join the Clean Air Agreement (SLA) and limit wood burning to improve air quality on the streets. Residents and entrepreneurs in Wassenaar who use wood and pellet stoves as primary heating sources are encouraged to embrace cleaner alternatives. Where possible, the municipality will use the SLA subsidy (SPUK) to support the transition.

USE SPACE SMARTER

For a green future, we must use our space smarter.

Climate change, housing shortages, and the nitrogen problem require choices and vision. We take the lead and choose a future in which living, working, nature, and mobility come together sustainably.

The Netherlands needs more housing. With our ambition to promote business and meet national quotas, additional square meters will be needed. Sacrificing space currently used for nature and water is not preferred. Expanding horizontally is therefore not an option, but vertically can be, provided building regulations are adjusted.

Volt wants to preserve the green and spatial character of Wassenaar, so densification does not apply to streets currently classified as 'protected or monumental village views.' We focus on more new construction suitable for young families and the elderly and prefer densification in parts of Wassenaar where space is available.

- Volt Wassenaar supports possibilities for topping up homes and businesses. Restrictive regulations on the height of buildings outside the center will be adjusted.

- To support the buy and sell flow of homes in Wassenaar, we give priority to the waiting list for elderly people who want to live smaller, thereby making more room for young families.
- We support the existing vision of the municipality for new construction projects with a distribution of 30% social rental, 40% middle incomes, and 30% free sector.
- We facilitate the construction of kangaroo homes on private land so that young families who want to live with older family members have space for this.
- The elderly are given the opportunity to house caregivers on their own property with caregiver homes.
- We make it easier to share large homes with multiple households through division or by allowing multiple households per home.
- In new construction projects, we pay extra attention to the needs of young families and young people.
- For sustainability reasons, we choose a mobility system that promotes cycling, makes public transport extremely attractive for connections to work cities The Hague and Leiden, and also gives space to shared mobility.
- Volt Wassenaar supports the plan for a shuttle bus between Wassenaar center and Wassenaarse Slag, possibly also connecting other attractions in and around Wassenaar, such as the Voorlinden museum. This could possibly take the form of a demand-responsive bus, as is common on the Veluwe.
- We are investigating with the bus company more effective, reliable, and frequent electric bus services on the line The Hague, Wassenaar, Leiden, with extra attention to a night bus on weekends.

We are tackling an important traffic adjustment on the N44 to limit traffic congestion and air pollution.

- In recent years, the municipality has agreed with the idea of transforming the N44, which races through the middle of our village, into a 50 km/h two-lane road to improve nature, air quality, noise levels, and thus the livability in our village. With the completion of the Rijnlandroute (Corbulotunnel N434), this possibility can now be implemented without creating a major traffic problem towards The Hague. Volt Wassenaar supports this plan and will commit to the next step.
- There are many European examples of suburbs that have preceded us, such as the A1H in Zurich-West. There, the speed has even partially been reduced to 30 km/h, creating space for a quiet new residential area on former industrial land.
- Now that defense is expanding on Maaldrift, Volt Wassenaar wants to include the plan for the extra exit at Maaldrift in the upcoming changes. We want to redesign the N44 and extend it to the Corbulotunnel (N434). By downgrading that section of the A44 to N44, it becomes possible to create an additional exit at the height of the industrial area, which will also relieve traffic congestion and shortcut traffic around Rozenplein.

With coast, dunes, ridges, and heath, Wassenaar is one of the most biodiverse municipalities in the Netherlands. Volt wants to maintain this position with due pride. We actively support the strengthening of green networks and the connection of natural areas in and around Wassenaar.

- Once the maximum speed of 50 km/h is set on the N44, we will explore how we can connect natural areas on both sides of the N44 to improve biodiversity and connect the different village centers. This can be done simply by removing local barriers, removing the central reservation, and redesigning the road with more space for cyclists on both sides of the road and more crossings.
- Volt Wassenaar supports the Noordrand Program but wants to go a step further. The municipality will actively guide the agricultural sector in Wassenaar in the transition to organic farming, with the help of provincial subsidy schemes.
- Additionally, we encourage agricultural entrepreneurs who have ambitions to switch to regenerative agriculture or explore another sustainable business model with their land. Permit procedures must be simplified and renewed to avoid unnecessarily blocking these sustainable ambitions. Volt supports national initiatives such as Land van Ons, which has already successfully converted polluted agricultural land along the Rijksweg into a thriving biodiversity plot with the socially innovative agricultural company tuinderij WIJdehorst. Volt also invites other innovative entrepreneurs to transform available agricultural land in Wassenaar into healthy agricultural enterprises that feed current generations without losing sight of the interests of future generations.

A GOOD FOUNDATION FOR EVERYONE

We believe in a society where everyone has security and equal opportunities. In the Netherlands, the basics must be in order: a decent income, good education, and accessible care. Currently, income inequality in Wassenaar is high, and we must ensure that no one is left behind.

- Volt Wassenaar considers the focus on affordability and quality of youth care and elderly care important. The Social Team Wassenaar does excellent work, and we support the manifesto of the federation of Wassenaar elderly organizations.
- Client satisfaction with the accessibility of the Social Support Act (WMO) has been declining for years. Volt Wassenaar wants to reverse this trend and ensure that all our residents have access to the support they need as quickly as possible.
- Wassenaar is a leader in the reception of asylum seekers. We do more than the Distribution Act requires, and we are proud of that. Volt Wassenaar focuses on strengthening the integration of asylum seekers and labor migrants. We build on initiatives from, among others, the WESP foundation and Duinrell. Volt focuses on support from the European Asylum, Migration, and Integration Fund (AMIF).
- Energy must also be socially just, which is why we support the sustainable building office and improve communication about subsidies and assistance for people with low incomes.
- We support initiatives for healthy and sustainable food, especially in schools and canteens.

WE WANT A TRAFFIC-SAFE VILLAGE

olt Wassenaar wants people to be able to move freely and safely, even if they don't have a car.

Research shows that Wassenaar is in the top 10 of municipalities in the Netherlands with the most cycling accidents. This requires a fundamentally different approach to traffic design and bike paths in Wassenaar. Volt advocates a new starting point, where the safety and rights of the child are central.

- In decision-making on the design of public space and infrastructure, the Rights of the Child will now be included. Existing bike paths, intersections, and locations where many accidents occur will also be reassessed based on the experiences of children to promote their safe participation in traffic. By taking this approach, other vulnerable road users, such as disabled people and the elderly, will also be helped.
- Safe and wide bike paths or lowering the maximum speed of motor vehicles are leading for us in every (re)design of roads, also in the renovation of streets in existing residential areas. School and care bike routes are given priority in the design, and covered and safe parking facilities are provided at essential locations.
- The Metropole Region Rotterdam The Hague (MRDH) is committed to two goals: improving accessibility and renewing the economy in our region. With the recent appointment of the Mayor of Wassenaar as a member of the MRDH Daily Board, it is possible to introduce new perspectives and accents from Wassenaar into the regional strategies for a future-proof economy, better accessibility and mutual connection, sustainable mobility, and safe traffic for young and old. Volt will encourage and advise the Mayor to bring these innovative Volt ideas from this election program to the MRDH, so that the strategic position of the Mayor is well utilized to safeguard the interests of current and future Wassenaar residents at the regional level.

STAND FOR DEMOCRACY

ocal democratic participation needs a boost in Wassenaar. The municipality has over 40% more residents with a background outside the Netherlands compared to the national average, particularly due to all the diplomats, expats, and migrant reception. A large part of this group also has the right to vote in municipal council elections but makes little use of it. Additionally, turnout in municipal council elections consistently declines, unlike in the elections for the House of Representatives. We want to promote involvement. To achieve this, we focus on a social policy that allows room for personal initiative and participation.

- We build on the Traffic Citizens' Assembly with a second Citizens' Assembly for New Generations. To compensate for the democratic imbalance in eligible voters (since we cannot vote for the first 18 years of our lives, but we can for the last 18 years), this Citizens' Assembly will shape how we keep Wassenaar livable for young families and future generations. In this way, we create support and input from residents who currently (still) have no vote. Here too, we explore whether we can get more out of this initiative with the help of the European CERV program.
- The Wassenaar digital strategy becomes generation-proof. Every citizen can handle municipal matters digitally, and the elderly are included in this.
- Due to its exemplary function, residents may use the town hall De Paauw in the evenings for activities with a democratic basis, with initiatives from young people taking priority. The municipality bears the additional costs and provides a digital reservation system. With the help of the European program for Citizens, Equality, Rights, and Values (CERV) – Citizens' Engagement & Participation, we want to bring the municipality and citizens closer together and generally stimulate citizen participation.
- We are running an information campaign to explain the importance of the municipal council elections and to inform residents with a non-Dutch background about their right to vote.

HOW DO WE PAY FOR INITIATIVES

Volt Wassenaar stands for solid financial management with a balanced budget every year, while not wanting to ignore necessary investments for the future of Wassenaar.

The total budget of the municipality of Wassenaar for 2025 is slightly more than 93 million euros, of which the largest part (55 million) on the revenue side consists of contributions from the central government.

It is, of course, unknown what austerity measures the new government will take. Wassenaar remains a financially healthy municipality that does not need future tax-increasing measures to continue meeting its obligations.

In recent years, the surplus has been reduced to a zero balance with the prospect of a significant debt, which is risky. At the same time, Volt is also not in favor of building additional financial reserves because the municipality is not a savings bank. The current budget balance is about 10% of the total budget, which is more than sufficient.

- We do not pass today's bill on to the next generation!
- The debt ratio remains within a range that remains affordable without tax increases for citizens or entrepreneurs, without applying rosy predictions about revenues.
- A large part of the proposed plans in this election program will not have a major impact on the budget, although there will be some shifts in cost items here and there. Collaboration with other progressive forces in the municipal council on the above points is a priority during this first period.
- Volt will encourage the aldermen and policy officers for Spatial Development and Finance to work closely with regional partners, such as the water board, drinking water companies, and energy managers. The relationships and dependencies between these departments and external partners are becoming more complex due to the effects of climate change. The aim is to participate as much as possible in national programs and regulatory proposals from, for example, the Association of Dutch Municipalities (such as the Sewer and Water Care Levy proposal) and the initiatives of the Province of South Holland (such as Focus on Finance) to map out the increasing costs of climate change and transitions. Through smarter public-private partnerships and possibly also pilots with new forms of taxation, the benefits and costs of climate adaptation, nature management, freshwater retention, and the like are distributed more fairly, both among citizens and businesses.

